

Lyveskolen for viderekommende

Når biblioteket sætter rammen for den frie fabulering.

Af: *Ida Ahlmann Østergaard og Stine Liv Johansen*

Igennem hele efteråret 2016 har børn fra 5. klasse i seks kommuner i Danmark gået i lyveskole. De lokale biblioteker i Aalborg, Hedensted, Odense, Svendborg, Dragør og Gentofte har i samarbejde med udvalgte skoler og forfatteren Hans Laurens arrangeret en ugelang lyveskole, hvor eleverne - på skolerne og/eller på bibliotekerne - har arbejdet med mundtlige fortællinger og øvet sig i at præsentere de vildeste, klammeste, sjoveste og mest medrivende fortællinger live foran et publikum. Den 22. november kulminerede projektet i en stor lyvefestival på spillestedet Posten i Odense, hvor 300 børn, deres lærere og bibliotekarer kunne følge med, mens de bedste løgnere dystede om at fortælle den allerbedste historie, akkompagneret af professionelle musikere og tegnere og foran et dommerpanel bestående af lokale 9. klasses elever. En slags X-factor for den mundtlige fortælling, kunne man mene, men også et konkret og meget levende eksempel på, hvad der kan ske, når biblioteket tager sin dannelsesopgave alvorligt og sætter rammerne for de uformelle læreprocesser, som eksperter peger på er nøglen til at udvikle kreative og innovative kompetencer hos børn og unge. Kompetencer, som de får brug for i fremtidens samfund, men som måske undervurderes inden for skolens traditionelle tænkning. Lyveskolen for viderekommende handlede i mindre grad om at få børnene ind i biblioteksrummet - i nogle kommuner fandt lyveskolen sted i skolen, i andre hhv. i skolen og på biblioteket - men den er et godt eksempel på, hvordan bibliotekarer kan være med til at understøtte nogle specifikke processer, som skolen måske ikke har mulighed for eller ressourcer til.

Connected learning

Lyveskolen er et godt eksempel på, hvordan det moderne biblioteksvæsen kan være med til at understøtte forbindelser og anderledes læreprocesser gennem såkaldt connected learning. Connected learning, som blandt andet er funderet på teorier om deltagelseskultur og transmedielle fortællinger (link), sigter mod at skabe læringsoplevelser, der er drevet af interesse og har fokus på, at deltagerne skaber noget - er kreative. I Lyveskolen handler det om at fortælle løgnehistorier og om at skabe sammenhænge mellem skolen og biblioteket. Connected learning baserer sig på samarbejde mellem ligeværdige deltagere, der hjælper, støtter og deler erfaringer med hinanden. Biblioteket danner gennem sine funktioner og ressourcer (læring, kreativitet og vidensproduktion) rammerne for det ideelle miljø for connected learning,

og gør sig derigennem yderst relevant som samarbejdspartner, når/hvis skolerne ønsker at sætte kreativitet på skoleskemaet.

Lyveskolen er et eksempel på kreativ oprustning

Ifølge Kirsten Drotner, professor, dr. phil. i medievidenskab ved Syddansk Universitet, bør der ske en kreativ oprustning i folkeskolen, da hun mener, at kreativiteten nedprioriteres til fordel for de gammeldags kompetencer såsom læsning, stavning og regning (Politiken, 26. nov. 2016). Kirsten Drotner påpeger, at kreativitet også er en faglighed, og det at være kreativ - især sammen med andre - er en forudsætning for at være innovativ. Ifølge Kirsten Drotners egen forskning lærer elever der kommer ud af skolens vante rammer og sammenhænge at blive mere kreative. Hun understreger derfor, at det er nødvendigt, at skolerne bliver bedre til at udnytte nogle af de ressourcer og samarbejdsmuligheder, der ligger uden for skolen - eksempelvis på bibliotekerne.

Her er lyveskolen et eksemplarisk bud på kreativ oprustning og på, hvordan et meningsfuldt samarbejdsprojekt mellem skole og bibliotek kan udformes. I lyveskolen forenes eleverne med det kreative gennem konstruktiv, men også legende og eksperimenterende undervisning. Her er det tydeligt, at det kreative produkt formes af elevernes samarbejde om eksempelvis idegenerering i processen, hvor de skal finde på løgnehistorierne. I forbindelse med lyveskolen er eleverne kommet ud af skolens vante rammer i de tilfælde, hvor det er foregået på biblioteket, og ud af klasseværelset vante rammer i de tilfælde, hvor lyveskolen er blevet afholdt i skolens aula.

kreativitet er en livsmulighed, der er bestemmende for, hvordan man går til sit liv og sine omgivelser

— Kirsten Drotner —

Kirsten Drottners pointer peger på, at skolen i dag først og fremmest fokuserer på den reproduktive læring, og i al for lille grad på den produktive - dér hvor eleverne selv er kreative og skabende. Det er oplagt, at bibliotekerne kan være med til at fylde indhold i og sætte en retning for, hvordan den produktive læring kan finde sted, og dermed tage nødvendige skridt i retning af en redefinerig (eller måske revitalisering) af deres særlige dannelsesopgave. Dannelse handler ifølge lektor ved Aarhus Universitet, Lars Geer Hammershøj, om at overskride den viden og de kompetencer man har, og derigennem danne sig - og sit - selv. Dette sker blandt andet i legen, hvor de, der leger sammen, hver især byder ind med deres kompetencer, ønsker og viden og sammen skaber et fælles tredje. Og det sker i den frie fabulering, som lyveskolelærer Hans Laurens peger på, er grundlaget for det, der foregår i lyveskolen.

Her handler det ikke om at analysere eller referere det, andre har sagt eller skrevet; det handler om at finde på den vildeste historie selv og arbejde med den, så den kan komme ud over rampen og blive relevant for andre. For at blive god til at fortælle løgnehistorier er der mange ting, man skal kunne. Man skal turde at stå og fortælle foran andre, vel at mærke uden manuskript, og man skal vide, hvordan en god historie er bygget op. Man skal øve den igennem mange gange og man skal trække på sine erfaringer om fortællinger fra andre sammenhænge. Der er således masser af formel læring knyttet til lyveskolen, men det er alt sammen sat i en ramme, der for eleverne føles meget anderledes end den normale skoles. Og det er motiverende for dem, siger de.

Jeg synes, at det er lidt mere at komme væk fra hverdagen måske også. At der lidt sker noget nyt. I stedet for hele tiden at sidde i skolen, så lærer man jo også at kunne fortælle historier og sådan noget

— Kirsten Drotner —

Lyveskolelæreren er katalysatoren for den kreative proces

De ressourcer, der er kommet udefra og som har haft særlig indflydelse på lyveskolens succes, er kommet fra Hans Laurens. Som udefrakommende lyveskolelærer har Hans Laurens mødt eleverne uden forudgående viden deres om faglige niveauer og sociale dynamikker. Hans Laurens har ikke skulle tage højde for læringsmål, men har i stedet blot kunne sætte en læringsproces i gang, med udgangspunkt i den frie fabulering. Det handler om at turde at rumme kaos og det tilsyneladende formålsløse. Og det handler om at turde stole på, at der nok skal komme noget godt ud af det - både undervejs og til sidst. For Hans Laurens bunder det i en ambition om at få eleverne til at føle ejerskab over deres historier, for kan man ikke lide sin historie, så bliver det aldrig en positiv oplevelse at skulle stå på en scene og fortælle den foran et publikum.

Derfor er der blevet givet tid og plads til at eleverne, også i sidste øjeblik, har kunnet ændre deres løgnehistorier, hvis de ikke var tilfredse med dem.

Afrunding

Lyveskolens fokus på produktiv læring og bibliotekets særlige rolle i forhold til at facilitere processen taler ind i den generelle debat om bibliotekernes opgave - deres DNA, som Mogens Vestergaard, formand for Bibliotekschefforeningen, har formuleret det.

Biblioteket er 'et rum for læselyst, nysgerrighed, medborgerskab og ikke mindst læring', siger han (Jyllands-Posten, 3/12 2016). Lyveskolen har vist, at læselysten i bredeste forstand også kan stimuleres gennem den mundtlige fortælling.